C/2024/6808

29.11.2024

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 21. října 2024

k hospodářské a rozpočtové politice, politice zaměstnanosti a strukturální politice Belgie

(C/2024/6808)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([2]), kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik pomáhá nástroj dosáhnout hospodářského a sociálního oživení a provést udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

(2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([3]) (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To by pomohlo dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v Unii a vedlo by k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Belgie doplnila do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(3) Dne 16. března 2023 vydala Komise sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“ s cílem poskytnout informace pro účely politického rozhodování a vytvořit rámcové podmínky pro zvýšení růstu. Podle uvedeného sdělení stojí konkurenceschopnost na devíti vzájemně se posilujících faktorech. Těmito faktory jsou

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

mimo jiné přístup k soukromému kapitálu, výzkum a inovace, vzdělávání a dovednosti a fungující jednotný trh, které představují zásadní politické priority, aby reformy a investice mohly řešit současné výzvy v oblasti produktivity a budovat dlouhodobou konkurenceschopnost Unie a jejích členských států. Dne 14. února 2024 vydala Komise sdělení nazvané „Výroční zpráva o jednotném trhu a konkurenceschopnosti pro rok 2024“. Uvedené sdělení podrobně popisuje silné stránky a výzvy evropského jednotného trhu v oblasti konkurenceschopnosti a sleduje vývoj v uplynulém roce pomocí určených devíti faktorů konkurenceschopnosti.

(4) Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2024, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2024. Priority roční analýzy udržitelného růstu 2024 soustředěné kolem čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 22. března 2024 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ([4]) také zprávu mechanismu varování 2024, ve které není Belgie uvedena mezi členskými státy, jež mohou být postiženy nerovnováhami nebo u nichž takové postižení může hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Belgie na rok 2024. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2024, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([5]) (dále jen „doporučení týkající se eurozóny z roku 2024“) dne 12. dubna 2024 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 11. března 2024.

(5) Dne 30. dubna 2024 vstoupil v platnost nový rámec správy ekonomických záležitostí Unie. Zmiňovaný rámec zahrnuje nové nařízení (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu, pozměněné nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ([6]) o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku a pozměněnou směrnici Rady 2011/85/EU ([7]) o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. Cílem nového rámce správy ekonomických záležitostí je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a bránit nadměrným schodkům veřejných financí. Nový rámec správy ekonomických záležitostí rovněž prosazuje odpovědnost členských států, více se zaměřuje na střednědobý horizont a stanoví rovněž účinnější a soudržnější vymáhání. Každý členský stát má Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán. Národní střednědobý fiskálně-strukturální plán obsahuje fiskální, reformní a investiční závazky členského státu na plánovací období čtyř nebo pěti let v závislosti na řádné délce volebního období zákonodárce v daném státě. Dráha čistých výdajů ([8]) v národním střednědobém fiskálně-strukturálním plánu má být v souladu s požadavky nařízení (EU) 2024/1263 včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % hrubého domácího produktu (HDP) a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě nebo se pod ní udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v nařízení (EU) 2024/1263, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky. Aby se podpořila příprava těchto národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů, zveřejnila Komise dne 21. června 2024 pokyny k informacím, které mají členské státy uvést ve svých národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánech a ve svých výročních zprávách o pokroku. V souladu s články 5 a 36 nařízení (EU) 2024/1263 předala Komise členským státům referenční trajektorie a případně technické informace. Členské státy mají předložit své národní střednědobé fiskálně-strukturální plány do 20. září 2024 s výjimkou případů, kdy se členský stát a Komise dohodnou na přiměřeném prodloužení této lhůty. V souladu s vnitrostátními právními rámci mohou členské státy projednat své návrhy střednědobých plánů se svými vnitrostátními parlamenty, mohou požádat nezávislé fiskální instituce o vydání stanoviska a mohou vést konzultace se sociálními partnery a dalšími vnitrostátními zúčastněnými stranami.

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Doporučení Rady (EU) ze dne 12. dubna 2024 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Čisté výdaje ve smyslu čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263: čistými výdaji se rozumí veřejné výdaje očištěné o: i) úrokové výdaje, ii) diskreční opatření na straně příjmů, iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

(6) V roce 2024 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020, 2022 a 2023 zůstávají stejně relevantní pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(7) Dne 30. dubna 2021 předložila Belgie Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 13. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Belgie ([9]), které bylo dne 8. prosince 2023 změněno podle čl. 18 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU ([10]). Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, v němž se stanoví, že Belgie uspokojivě splnila příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(8) Dne 30. dubna 2024 předložila Belgie v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([11]) svůj národní program reforem na rok 2024. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2024 rovněž zprávy, které Belgie dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(9) Dne 19. června 2024 zveřejnila Komise zprávu o Belgii pro rok 2024. Posoudila pokrok, který Belgie učinila při plnění příslušných doporučení, jež pro ni přijala Rada v letech 2019 až 2023, a zhodnotila, jak Belgie provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Belgii poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Belgie při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(10) Na základě údajů potvrzených Eurostatem se schodek veřejných financí Belgie zvýšil ze schodku 3,6 % HDP v roce 2022 na schodek 4,4 % v roce 2023, zatímco veřejný dluh vzrostl ze 104,3 % HDP na konci roku 2022 na 105,2 % na konci roku 2023. Jak bylo oznámeno ve sdělení Komise ze dne 8. března 2023 nazvaném „Pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024“, podniká Komise v souladu se stávajícími právními předpisy první krok k zahájení postupů při nadměrném schodku na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023. Dne 19. června 2024 vydala Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy. Tato zpráva posoudila rozpočtovou situaci Belgie, neboť její schodek veřejných financí v roce 2023 překročil referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Zpráva dospěla k závěru, že na základě tohoto posouzení a po zvážení stanoviska Hospodářského a finančního výboru vydaného podle čl. 126 odst. 4 Smlouvy hodlá Komise v červenci 2024 vůči Belgii zahájit postup při nadměrném schodku tím, že navrhne, aby Rada přijala rozhodnutí podle čl. 126 odst. 6 Smlouvy, že v Belgii existuje nadměrný schodek.

(11) Dne 12. července 2022 Rada doporučila ([12]) Belgii zajistit v roce 2023 obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů pod úroveň střednědobého růstu potenciálního produktu ([13]), a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Zároveň bylo Belgii

([9]) ST 10161/21 INIT a ST 10161/21 ADD 1.

([10]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 8. prosince 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 13. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Belgie (ST 15570/23 INIT).

([11]) Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Belgie na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Belgie z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 1).

([13]) Podle prognózy Komise z jara 2024 se střednědobý růst potenciálního produktu Belgie v roce 2023 odhaduje na 5,7 % v nominálním vyjádření, a to na základě desetileté průměrné míry reálného potenciálního růstu a deflátoru HDP pro rok 2023.

doporučeno připravit se na přizpůsobení běžných výdajů vyvíjející se situaci. Belgii bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie. Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([14]) v roce 2023 v kontextu vysoké inflace expanzivní a činilo 0,7 % HDP. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 měl expanzivní povahu a činil 0,4 % HDP. Do této hodnoty jsou zahrnuty snížené náklady na cílená mimořádná podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a to o 0,1 % HDP. Růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů, který převyšuje střednědobý růst potenciálního produktu, tedy nebyl způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) byl způsoben trvalým zvýšením mezd a sociálních dávek ve veřejném sektoru v důsledku mechanismu automatické indexace, dočasným snížením příspěvků zaměstnavatelů na sociální zabezpečení v roce 2023 a rostoucími rozpočtovými náklady souvisejícími se stárnutím populace. Celkově lze říci, že růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 nebyl v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a z dalších fondů Unie v roce 2023 činily 0,3 % HDP. Investice financované z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 dosáhly 2,8 % HDP, což představuje nárůst o 0,1 procentního bodu oproti roku 2022. Další investice Belgie financovala z nástroje a dalších fondů Unie. Financovala veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, jako jsou investice do železniční a cyklistické infrastruktury, renovace veřejných budov a vodíkové infrastruktury. Tyto veřejné investice jsou částečně financovány z nástroje a dalších fondů Unie.

(12) V programu stability z roku 2024 předpokládá makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce, růst reálného HDP v roce 2024 ve výši 1,4 % a v roce 2025 pak 1,3 %, přičemž inflace měřená indexem spotřebitelských cen bude podle něj v roce 2024 činit 2,8 % a v roce 2025 pak 1,8 %. Očekává se, že schodek veřejných financí se v roce 2024 zvýší na 4,6 % HDP a v roce 2025 se sníží na 3,6 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP se do konce roku 2024 zvýší na 106,2 % a do konce roku 2025 na 106,8 %. Předpokládá se, že po roce 2025 se saldo veřejných financí sníží na 2,9 % HDP v roce 2026 a na 2,3 % v roce 2027. Schodek veřejných financí by proto měl v roce 2026 klesnout pod referenční hodnotu schodku podle Smlouvy ve výši 3 % HDP. Po roce 2025 se následně předpokládá, že poměr veřejného dluhu k HDP bude postupně klesat až na 106,6 % v roce 2026 a 106 % v roce 2027.

(13) Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2024 o 1,3 % a v roce 2025 o 1,4 % a že inflace měřená harmonizovaným indexem spotřebitelských cen (HISC) dosáhne v roce 2024 hodnoty 4 % a v roce 2025 pak 2,3 %.

(14) Dále tato prognóza předpokládá v roce 2024 schodek veřejných financí ve výši 4,4 % HDP, přičemž poměr veřejného dluhu k HDP by měl v roce 2024 zůstat na úrovni 105 %. Stabilizace poměru dluhu k HDP v roce 2024 odráží především dočasný přebytek peněžní rezervy akumulované na konci roku 2023 v důsledku emise státních dluhopisů. Podle odhadů Komise se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2024 restriktivní povahu a bude činit 0,1 % HDP.

(15) Výdaje ve výši 0,2 % HDP budou v roce 2024 podle prognózy Komise z jara 2024 financovány prostřednictvím nevratné podpory („grantů“) v rámci nástroje, oproti 0,1 % HDP v roce 2023. Výdaje financované z grantů nástroje umožní vysoce kvalitní investice a reformy zvyšující produktivitu, aniž by to mělo přímý dopad na saldo veřejných financí nebo veřejný dluh Belgie.

(16) Dne 14. července 2023 Rada Belgii doporučila ([15]) zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů ([16]) financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 na nejvýše 2 %. Při plnění svých rozpočtů na rok 2023 a přípravě návrhů rozpočtových plánů na rok 2024 byly členské státy vyzvány, aby zohlednily skutečnost, že Komise navrhne Radě zahájení postupů při nadměrném schodku, a to

([14]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit hospodářský impuls vyplývající z fiskálních politik, a to jak politik financovaných z vnitrostátních zdrojů, tak těch, které jsou financovány z rozpočtu Unie. Nastavení fiskální politiky se poměřuje jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů (a bez dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19), a to se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a z dalších fondů Unie.

([15]) Doporučení Rady ze dne 14. července 2023 k národnímu programu reforem Belgie na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Belgie z roku 2023 (Úř. věst. C 312, 1.9.2023, s. 12).

([16]) Čisté primární výdaje jsou definovány jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o i) diskreční opatření na straně příjmů, ii) úrokové výdaje, iii) cyklické výdaje související s nezaměstnaností a iv) jednorázová a jiná dočasná opatření.

na základě schodku zjištěného podle údajů o plnění rozpočtu za rok 2023. Podle prognózy Komise z jara 2024 by se čisté primární výdaje Belgie financované z vnitrostátních zdrojů měly v roce 2024 zvýšit o 4 %, což je více než doporučená maximální míra růstu. Toto překročení doporučeného maximálního tempa růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů odpovídá 1 % HDP v roce 2024. Existuje tedy riziko nesouladu s tím, co doporučila Rada.

(17) Rada Belgii rovněž doporučila, aby v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušila platná mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a využila související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Rada dále doporučila, aby Belgie v případě, že by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistila, že se tato podpůrná opatření zaměří na ochranu zranitelných domácností a podniků, budou fiskálně dostupná a zachovají stimuly k úsporám energií. Podle prognózy Komise z jara 2024 se výše čistých rozpočtových nákladů ([17]) na mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky v roce 2023 odhaduje na 0,4 % HDP, přičemž v letech 2024 a 2025 by měla činit 0 % HDP. Pokud by související úspory byly využity ke snížení schodku veřejných financí, jak doporučila Rada, uvedené projekce by v roce 2024 znamenaly fiskální korekci ve výši 0,4 % HDP, přičemž příspěvek čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů ([18]) k nastavení fiskální politiky bude mít v daném roce restriktivní povahu a bude činit 0,1 % HDP. Mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky byla v letech 2023 a 2024 ukončena. To je v souladu s tím, co doporučila Rada. Zároveň se nepředpokládá, že související úspory budou plně využity ke snížení schodku veřejných financí. Existuje tudíž riziko, že toto nebude v souladu s doporučením Rady.

(18) Rada Belgii rovněž doporučila zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů v rámci nástroje a dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace. Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá, že se veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů zvýší z 2,8 % HDP v roce 2023 na 2,9 % HDP v roce 2024. To je v souladu s tím, co doporučila Rada. Veřejné výdaje financované z příjmů z fondů Unie, včetně grantů v rámci nástroje, by měly podle očekávání zůstat v roce 2024 stabilní na úrovni 0,3 % HDP.

(19) Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, nedojde-li k jejich změně, v roce 2025 schodek veřejných financí ve výši 4,7 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 zvýšit na 106,6 %. Zvýšení schodku a poměru veřejného dluhu k HDP v roce 2025 odráží především strukturálně rostoucí běžné výdaje, zejména v důsledku nákladů souvisejících se stárnutím obyvatelstva a vyšších úrokových plateb z veřejného dluhu.

(20) Rizika pro dlouhodobou fiskální udržitelnost jsou v Belgii vysoká. Kromě nepříznivé výchozí rozpočtové pozice je hlavním faktorem při posuzování vysokých rizik dopad předpokládaného nárůstu výdajů souvisejících se stárnutím obyvatelstva na veřejné finance vzhledem k rychle stárnoucímu obyvatelstvu země. Ve zprávě Komise o stárnutí obyvatelstva z roku 2024 se předpokládá, že výdaje související se stárnutím obyvatelstva se trvale zvýší z 26,8 procentního bodu HDP v roce 2022 na 31,9 procentního bodu HDP v roce 2070. Nárůst o 5,1 procentního bodu HDP do roku 2070 je způsoben především výdaji na důchody a dlouhodobou péči. Výdaje na důchody se podle projekcí v období 2022–2070 zvýší o 3,5 procentního bodu HDP oproti průměru 0,4 procentního bodu HDP v Unii. Belgický plán pro oživení a odolnost zahrnuje důchodovou reformu, jejímž cílem je pomoci řešit tuto výzvu, spolu s dalšími cíli, jako je zlepšení sociální udržitelnosti systému, motivace obyvatelstva k tomu, aby zůstalo aktivní na trhu práce i po splnění podmínek pro předčasný odchod do důchodu, a zajištění větší konvergence mezi důchodovými systémy navzájem i v rámci těchto systémů. V roce 2022 činily veřejné výdaje Belgie v oblasti dlouhodobé péče 2,3 % HDP (průměr Unie 1,7 %), čímž se stala jedním z členských států s nejvyššími výdaji na dlouhodobou péči v Unii. Předpokládá se, že do roku 2070 vzrostou výdaje na dlouhodobou péči o 1,7 procentního bodu HDP, zatímco průměrný nárůst v Unii je 0,8 procentního bodu. V roce 2022 byly výdaje na ústavní péči v Belgii ve výši 1,4 procentního bodu HDP podstatně vyšší než průměr Unie (0,8 procentního bodu

([17]) Tento údaj představuje výši ročních rozpočtových nákladů na daná opatření, na straně příjmů i výdajů a v příslušných případech po očištění o příjmy z daní z neočekávaných zisků dodavatelů energie.

([18]) Tento příspěvek se měří změnou primárních výdajů vládních institucí, po očištění o i) inkrementální rozpočtový dopad diskrečních opatření na straně příjmů, ii) jednorázová opatření, iii) cyklické výdaje související s nezaměstnaností a iv) výdaje financované z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a dalších fondů Unie, ve vztahu ke střednědobému (desetiletému) průměrnému potenciálnímu nominálnímu růstu HDP, vyjádřenou v poměru k nominálnímu HDP.

HDP). Z dostupných údajů lze usuzovat, že podíl starších osob umisťovaných zbytečně nebo alespoň předčasně do zařízení pobytové péče je i nadále vysoký přesto, že v uplynulém desetiletí klesal. Údaje poukázaly zejména na to, že podíl osob, které jsou nezávislé nebo mírně závislé na péči a žijí v zařízeních pobytové péče, je v Bruselu a Valonsku vysoký. Samosprávné celky zahájily reformy s cílem zvýšit hospodárnost využívání různých zařízení péče, zejména s cílem zabránit zbytečné nebo předčasné institucionalizaci a oddálit ji. Je však třeba zlepšit úroveň pokroku dosaženého při řešení problému fiskální udržitelnosti.

(21) Belgie patří k členským státům s nejvyššími daněmi a výdaji v Unii. Celkové výdaje zahrnují vysokou úroveň daňových výdajů a dotací na mzdy. Kromě toho daňový systém a sociální dávky finančně odrazují od práce a přispívají k nízké míře účasti na trhu práce v Belgii (76,1 % oproti průměru Unie 80,0 % v roce 2023 (věková skupina 20–64 let)). Zdanění práce (daně z příjmu fyzických osob a sociální příspěvky) je u osob s nízkými a průměrnými mzdami nejvyšší v Unii, zatímco příjmy ze spotřebních daní, včetně daní z energií, jsou pod průměrem Unie. Zvláštní daňové prvky pro druhou výdělečně činnou osobu v domácnosti, například „manželský kvocient“ ([19]), výrazně odrazují od práce. Kromě toho koncepce sociálních dávek odrazuje lidi od toho, aby začali pracovat nebo pracovali více hodin. Řada sociálních dávek závisí na statusu a není testovaná na majetek, což snižuje účinnost systému dávek. Podpora v nezaměstnanosti je časově neomezená a dávky pro dlouhodobě nezaměstnané nejsou testované na majetek, což zhoršuje stávající pasti nezaměstnanosti. Přesunutí daňového zatížení z práce na jiné daňové základy a zlepšení účinnosti daňového systému a systému dávek by mohlo pomoci zvýšit zaměstnanost.

(22) V souvislosti s potřebami strukturální konsolidace by bylo nutné snížení zdanění práce plně financovat, a to i snížením daňových výdajů a postupným zrušením daňových dotací na fosilní paliva. Vysoké daňové zatížení práce je kompenzováno četnými mzdovými dotacemi a v Belgii jsou hojně využívány daňové odpočty. Analýza Nejvyšší finanční rady z roku 2020 zjistila, že daňové výdaje jsou pro rozpočet nákladné, mají tendenci zvýhodňovat osoby s vysokými příjmy a vytvářet neefektivnost. Mezi daňové výdaje s nejvyššími rozpočtovými náklady patří režim služebních automobilů a osvobození od srážkové daně u výzkumu a vývoje a práce na směny. Dotace na mzdy a další daňové výdaje daňový systém rovněž komplikují, zvyšují vysokou regulační zátěž a zatěžují podnikatelské prostředí. Daňová podpora výzkumu a vývoje navíc není zaměřena na společnosti s nejvyšším růstovým potenciálem. Některé prvky daňového systému rovněž zkreslují investiční rozhodnutí a riziko a vedou k nadměrným investicím do určitých aktiv. V roce 2021 se přímé dotace na fosilní paliva v Belgii odhadovaly na 12 miliard EUR (2,4 % HDP) a nepřímé dotace na více než 2,6 miliardy EUR. Přímé dotace na fosilní paliva zahrnují nízké spotřební daně z plynu a topného oleje ve srovnání s elektřinou. V kombinaci s vysokými náklady elektrické sítě to vytváří velké cenové rozdíly mezi fosilními palivy a elektřinou, což brání přechodu na ekologičtější systémy vytápění. Navíc je tato přetrvávající podpora topného oleje a zemního plynu v rozporu se závazky Belgie snížit emise skleníkových plynů a zlepšit kvalitu ovzduší. Nedostatečně využívány jsou daně z dopravy a daně ze znečištění (např. inteligentní zpoplatnění silnic se vztahuje pouze na těžká vozidla), které by rovněž mohly pomoci získat další příjmy. V souvislosti s rostoucím dopravním přetížením a znečištěním ovzduší jsou daňové výdaje, jako je částečné vracení spotřební daně z nafty profesionálním silničním dopravcům, obzvláště nákladné a škodlivé pro životní prostředí.

(23) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení Rady (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro Belgii nebo jejich významnou část. Pro podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti Belgie prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro současné zajištění sociální spravedlnosti je v tomto napjatém časovém rámci nezbytné, aby byl plán pro oživení a odolnost včetně kapitoly REPowerEU prováděn rychle a účinně. Pro splnění závazků plánu pro oživení a odolnost do srpna 2026 je nezbytné, aby Belgie výrazně urychlila provádění reforem a investic zajištěním efektivní správy. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

([19]) Belgie uplatňuje systém dělení příjmů („manželský kvocient“), který umožňuje připsat část příjmu z výdělečné činnosti vydělávajícího partnera partnerovi, který nevydělává.

(24) V rámci přezkumu programů politiky soudržnosti v polovině období musí Belgie v souladu s článkem 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ([20]) do března 2025 všechny programy, na něž je poskytována podpora z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Evropského sociálního fondu plus (ESF+), Fondu soudržnosti a Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), přezkoumat, mimo jiné s přihlédnutím k výzvám uvedeným v doporučení pro Belgii z roku 2024, jakož i k vnitrostátním plánům v oblasti energetiky a klimatu. Tento přezkum tvoří základ pro konečné přidělení finančních prostředků Unie zahrnutých v jednotlivých programech. Belgie dosáhla pokroku v provádění programů politiky soudržnosti a evropského pilíře sociálních práv, avšak problémy přetrvávají. Meziregionální rozdíly v hospodářském a sociálním rozvoji jsou v Belgii stále vysoké. Je nezbytné zintenzivnit provádění programů politiky soudržnosti. Priority dohodnuté v programech politiky soudržnosti jsou i nadále relevantní. Je obzvláště důležité, aby byly rychle provedeny investice, které pomohou podpořit výzkum, inovace a digitalizaci, jakož i investice související se zelenou transformací, přizpůsobením se změně klimatu a energetickou účinností. Prioritou zůstává zlepšení přístupu k zaměstnání a aktivační opatření, zejména pro zranitelné skupiny, dlouhodobě nezaměstnané a mladé lidi. Klíčový význam má pokračující podpora celoživotního vzdělávání, která má zlepšit mobilitu a přizpůsobivost pracovníků. Kromě toho je i nadále nutné podporovat aktivní začleňování a zaměstnatelnost u znevýhodněných skupin. Belgie by také mohla využít Platformu strategických technologií pro Evropu zřízenou nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ([21]) na podporu průmyslové transformace, a to dalším rozvojem pokročilých digitálních technologií a služeb, oběhových a pokročilých materiálů, jakož i kapacit souvisejících s udržitelnou čistou energií, odolným bydlením a inovacemi ve zdravotnictví.

(25) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se zabývá plán pro oživení a odolnost a další fondy Unie, čelí Belgie několika dalším výzvám souvisejícím s nedostatkem pracovních sil a nesouladem mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, začleněním znevýhodněných skupin na trh práce, výkonností a spravedlností vzdělávacího systému a učitelského povolání, jakož i výzvami souvisejícími s podnikatelským prostředím, regulační zátěží a složitostí a omezeními v odvětví služeb. Řešení uvedených problémů by mohlo pomoci zlepšit dovednosti pracovníků a výsledky vzdělávání všech studentů, což by vedlo ke zvýšení produktivity práce a přiblížení zaměstnanosti k vnitrostátnímu cíli pro rok 2030, který činí 80 %.

(26) Vysoká míra volných pracovních míst poukazuje na přetrvávající nedostatek pracovních sil, který je výraznější u technických povolání, jež jsou potřebné k urychlení zelené transformace. Integrace znevýhodněných skupin, včetně osob, které dosáhly nižšího vzdělání, pocházejí z přistěhovaleckého prostředí nebo jsou zdravotně postižené, představuje i nadále problém. Počet absolventů, zejména žen, v oblasti přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky (STEM) je stále nízký (16,4 na 1 000 obyvatel ve věku 20–29 let oproti 21,9 v Unii). Kromě toho je míra přechodu z nezaměstnanosti do zaměstnání pod průměrem Unie. To naznačuje prostor pro zvýšení účinnosti aktivačních politik, zejména zlepšením účinnosti veřejných služeb zaměstnanosti, lepším zacílením opatření na podporu integrace znevýhodněných skupin a pracovníků, kteří jsou dlouhodobě v pracovní neschopnosti, na trhu práce. K řešení nedostatku pracovních sil by mohlo dále přispět zvýšení počtu absolventů oborů STEM a významu odborného vzdělávání a přípravy pro trh práce v technických profesích. Účast dospělých na vzdělávání je nízká, zejména u osob s nižší kvalifikací. Ačkoli byla zavedena opatření, jako je individuální právo zaměstnanců na pět dní odborné přípravy ročně a individuální vzdělávací účty s cílem zvýšit vzdělávání dospělých, jejich dopad se projeví až po určité době, přičemž uvedená opatření musí být vyhodnocena.

(27) Navzdory vysokým veřejným výdajům na vzdělávání se výsledky vzdělávání zhoršily a přetrvávají obavy ohledně inkluzivnosti a spravedlnosti systémů vzdělávání a odborné přípravy. Výsledky Programu OECD pro mezinárodní hodnocení žáků z roku 2022 ukazují dlouhodobé zhoršování výsledků ve čtení, matematice a přírodních vědách u patnáctiletých žáků (25 % žáků nedosáhlo dobrých výsledků v matematice, 25,3 % ve čtení a 22,4 % v přírodních vědách). Zatímco v roce 2012 měla Belgie nejvyšší podíl žáků s nejlepšími výsledky v matematice v Unii (19,5 %), v následujících deseti letech tento podíl prudce klesl (11,5 % v roce 2022, Vlámské společenství: 15 %, Francouzské společenství: 6,9 %, Německojazyčné společenství: 6,4 %). Kromě toho se od roku 2018 prohloubily rozdíly v nedostatečných výsledcích mezi zvýhodněnými a znevýhodněnými žáky. Míra nedostatečných výsledků znevýhodněných žáků se zvýšila o 9,2 procentního bodu a dosáhla 45,8 % v matematice (Unie: 48 %, Vlámské společenství: 41,4 %, Francouzské společenství: 51,1 %, Německojazyčné společenství: 35,6 %). Zlepšení základních

([20]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([21]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ze dne 29. února 2024, kterým se zřizuje Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) a mění směrnice 2003/87/ES a nařízení (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 a (EU) 2021/241 (Úř. věst. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

dovedností všech studentů má zásadní význam pro podporu účasti na trhu práce, včetně účasti znevýhodněných skupin. Zvýšení atraktivity učitelského povolání, zejména zajištěním stability pracovních míst a poskytováním průběžné odborné přípravy přizpůsobené vyvíjejícím se potřebám, by pomohlo snížit rostoucí nedostatek kvalifikovaných učitelů, který hrozí dalším prohlubováním nerovností ve vzdělávání.

(28) Podnikatelské prostředí v Belgii je znevýhodněno velkou regulační zátěží a vysokou složitostí. Administrativní zátěž podniků je velká, zejména v oblasti daňového a pracovního práva. Náklady, kterým malé a střední podniky čelí při dodržování pracovněprávního a daňového systému, jsou v Belgii poměrně vysoké, zejména pro společnosti, které se musí řídit několika regionálními systémy. Belgie má navíc jednu z nejnižších úrovní podnikatelské dynamiky v Unii. Navzdory nedávnému nárůstu zůstává míra zakládání nových podniků nízká, zejména v případě podniků se zaměstnanci. Podíl rychle rostoucích podniků v Belgii je výrazně pod průměrem Unie. Svou roli mohou při oslabování podnikatelské dynamiky hrát vysoká obchodní omezení v sektoru služeb. Bylo by třeba se také zabývat zrušením omezení pro regulovaná povolání.

(29) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2024 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se eurozóny z roku 2024, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. K provedení prvního, druhého, třetího a čtvrtého doporučení obsažených v doporučení týkajícím se eurozóny z roku 2024 přispívají v případě Belgie doporučení č. 1, 2, 3 a 4,

DOPORUČUJE Belgii v období 2024–2025:

1. Včas předložit střednědobý fiskálně-strukturální plán. V souladu s požadavky reformovaného Paktu o stabilitě a růstu omezit růst čistých výdajů v roce 2025 na míru, která je v souladu mimo jiné s věrohodně sestupnou trajektorií veřejného dluhu ve střednědobém horizontu a snižováním schodku veřejných financí směrem k referenční hodnotě 3 % HDP stanovené ve Smlouvě. Řešit očekávaný nárůst výdajů souvisejících se stárnutím obyvatelstva, včetně zvýšení nákladové efektivity systému dlouhodobé péče. Reformovat daňový systém a systém dávek s cílem posílit pobídky k práci přesunem daňové zátěže mimo oblast práce a přezkoumáním koncepce dávek. Financovat snížení zdanění práce, a to i snížením daňových výdajů. Zejména přijmout opatření k postupnému zrušení dotací na fosilní paliva, včetně přesunu spotřební daně z elektřiny na fosilní paliva.
2. Výrazně urychlit provádění plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU, a zajistit dokončení reforem a investic do srpna 2026 zajištěním účinné správy. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti. V souvislosti s přezkumem těchto programů v polovině období se nadále zaměřovat na dohodnuté priority a zároveň zvážit příležitosti pro zvýšení konkurenceschopnosti, které nabízí Platforma strategických technologií pro Evropu.
3. Řešit nedostatek pracovních sil a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, mimo jiné pokud jde o zelenou transformaci, a posílit aktivační politiky s cílem více začleňovat znevýhodněné skupiny na trh práce. Zlepšit výkonnost a spravedlnost systémů vzdělávání a odborné přípravy a pokračovat v reformách zaměřených na posílení učitelského povolání.
4. Zlepšit podnikatelské prostředí a dynamiku podnikání snížením regulační zátěže a složitosti a zmírněním omezení v odvětví služeb.

V Lucemburku dne 21. října 2024.

Za Radu

předseda

NAGY I.